



Als leraar aan en prefect in de normaalschool in Torhout was de school zijn parochie en zo zou het blijven tot aan zijn pensioen, dacht hij. Maar Filip Debruyne werd directeur en later vicaris voor Jeugd en Onderwijs in het bisdom Brugge. In die managersfunctie voelt hij zich toch nog altijd allereerst priester. Daarbij laat hij zich inspireren door het beeld van de herder uit psalm 23.

Lieve Wouters

## 'Katholieke school is een visioen'

**O**NTMOETEN doen we Filip Debruyne in een winderig maar zonnovergoten Blankenberge, waar net een tweedaags congres plaatsvindt van directeurs van het basisonderwijs. Thema: bezieland leiderschap. Op zoek naar een rustige plek banen we ons een weg tussen de wirwar van schoolhoofden. Er heerst een hartelijke sfeer en onze interviewgast wordt meermaals aangesproken en gegroet. „Negentig procent van de directeurs beantwoordde de uitnodiging van het vicariaat voor het Onderwijs”, aldus Filip Debruyne. „We voelen ons tot dezelfde familie behoren. We delen alleszins dezelfde zorgen en dezelfde vragen. Op momenten als deze kunnen we die delen en van elkaar leren.”

Toen Filip Debruyne in 1979 werd aangesteld in de normaalschool in Torhout, kwam hij er terecht in een groep van vijftien priesters-leraren. Ze woonden in de school, droegen aldus samen de verantwoordelijkheid voor het welzijn van de hele schoolgemeenschap. „We waren een hechte groep en startten in de volle overtuiging jonge mensen mee te trekken in ons enthousiasme voor het evangelie. Als snel merkte ik echter dat tijdens mijn acht jaar seminarie de wereld van de jongeren niet had stilgestaan. De nieuwe generatie was heel anders dan de onze. Er waren intussen heel wat antigevoelens ontstaan tegen de Kerk en haar moraal. De realiteit dwong ons om met beide voeten op de grond te staan.”

*– Een koude douche. Hoe moest het verder?*

Verkondigen blijft hoe dan ook de eerste taak van een priester. Je wilt het evangelie doorgeven, omdat je gelooft dat het een stap vooruit is voor de hele samenleving. Maar je moet het geloof aanbieden in vrijheid. Anders loop je toch het risico dat het niet landt of dat het niets betekent.

Als jonge priester-leraar leerde ik gauw dat het heel belangrijk was de leerlingen te respecteren. Dan zijn zij jou ook genegen. Verder moet je gewoon jezelf zijn,

rechtuit zeggen waar je voor staat, welke uitdagingen en zorgen je bezighouden.

Vandaag merk ik meer openheid bij jongeren. Er is bereidheid tot luisteren. Die openheid is echter nog niet recht evenredig met ontvankelijkheid. Daarna klinkt het wel: „Wat ik ermee doe, is mijn zaak.” Maar de eerste voorwaarde om het christelijke geloof te ontdekken, is alvast vervuld. Jonge mensen kritisch leren denken, beschouw ik dan ook als een belangrijke opdracht voor het onderwijs.

*– Een priester voor de klas is vandaag een zeldzaamheid. Jammer?*

We proberen toch nog jonge priesters die er talent voor hebben, in te zetten in het onderwijs. Gelukkig zijn er ook heel wat leken die schitterend werk leveren. Maar de tekenwaarde van een priester is anders. Zijn aanwezigheid wekt op zich al vragen. Door zijn levenskeuze kan hij zich helemaal geven. Het verleden heeft bewezen hoe vruchtbaar dit kan zijn. Priesters riepen op tot engagement in de jeugdbeweging, sport en cultuur. Ongedwongen trokken priesters en jongeren met elkaar op, en velen vielden

zich zo tot het priesterschap geroepen.

*– Zou het nuttig zijn om leken vrij te stellen voor de pastoraal in scholen?*

Of de pastoraal nu door priesters of door leken werd verzorgd, nooit stonden ze los van de werkvloer. Zo is het ook best. Als je als vrijgestelde in een apart kamertje zit, moet je wachten tot er iemand binnenstapt. Een leerkracht heeft een veel rechtstreeks contact met iedereen. Een onbeduidend feit kan aanleiding blijken tot een pastoraal gesprek. Als een gast aan het einde van de les boos zijn boekentas toeklapt en foertert: „Alles zit tegen”, kan dat al een aanleiding zijn tot een diepgaander gesprek.

*– Waarin schuilt volgens u de 'k' van het katholiek onderwijs?*

De belangstelling voor het katholiek onderwijs is nog altijd heel groot. Vaak hoor je dat ouders voor een katholiek school kiezen vanwege de kwaliteit. Ik heb het daar eigenlijk moeilijk mee. We moeten niet doen alsof het andere net minder goed onderwijs biedt. Ook daar zetten mensen zich in met hart en ziel.

Waarin dan wel de katholieke eigenheid schuilt? Ik zou het perspectief willen verdraaien. Voor mij is geen enkele school katholiek, maar ze wordt katholiek. De katholieke identiteit is een opdracht. Die houdt onder meer in dat we aandacht moeten hebben voor het hele concept. We hebben niet enkel kennisoverdracht op het oog, maar ook algemene vorming, het leven in relatie met anderen. We benaderen de mens als een uniek wezen dat recht heeft op leven, op ontwikkeling, op liefde, op 'iemand mogen zijn'. Het enthousiasme waarmee we hieraan werken, komt uit het evangelie.

Natuurlijk streeft iedereen naar respect voor elkaar en naar solidariteit. Maar het typische van christenen is dat ze in het leven van Christus een oproep vinden om dit voortdurend concreet te maken. En ernaar te leven. Het is ermee zoals met leerlingen die vragen: „Moeten we dit ook kennen voor het examen?” Of zoals

De school moet kinderen weerbaar maken, hen meetrekken in het positieve en doen geloven in het leven

leerlingen die blij zijn met een middelmatig cijfer, want „ze zijn toch geslaagd”. Het christendom is bovenmaats. Als christenen mogen we niet bang zijn te overdrijven in goed doen. We moeten een stap verder zetten.

De katholieke school is voor mij als een visioen dat we willen tot werkelijkheid maken. Daarin staan geen statistieken van slaagpercentages centraal, die louter een beeld geven van het 'nu', maar kijken we naar de toekomst van onze leerlingen. We willen deze jongeren een

perspectief bieden en helpen uit te groeien tot mensen die hun talenten inzetten voor anderen. Al te vaak worden talenten angstvallig in de grond gestoken. Ik vind dat we onze jongeren moeten bemoedigen in het durven. Serreplantjes groeien goed, maar zet ze één nachtje buiten, en ze zijn kapot.

Het is de taak van een school om kinderen weerbaar te maken. We moeten hen meetrekken in het positieve en doen geloven in het leven. Ik zie daarvoor weinig ruimte in onze samenleving. Mensen zijn op hun hoede voor wat positief is. Er zit altijd wel wat achter, denken ze. Goede intenties worden zo in de kiem gesmoord. Leren elkaar vergeven en nieuwe kansen geven, nog zoiets. Mensen worden te snel vastgepind op hun fouten. Maar ik ben aan het preken, zeker?

*– Het katholieke onderwijs staat of valt met de mensen die dit visioen al dan niet mee dragen. Hoe ziet u de toekomst?*

Om richting te geven aan je leven, is levensbeschouwing fundamenteel. Ik vind dan ook dat levensbeschouwing niet kan ontbreken in de opvoeding. In een kapel word je makkelijker stil dan op het marktplein. Maar natuurlijk, het katholieke onderwijs zal maar overleven in de mate dat mensen vanuit een diepe christelijke overtuiging dat onderwijs willen bemannen en bevrouwen. Ik wil daar toch op vertrouwen.



© Violet Corbett-Brock